

T.C.
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 75833232 - 610- 415
Konu : Soru Önergeleri

12/06/2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18/05/2017 tarihli ve 43452547-120.07-99413 sayılı yazı.

Bakanlığımıza intikal eden ilgi yazı eki, İzmir Milletvekili Sayın Mustafa Ali BALBAY tarafından tevcih edilen 7/13426 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Faruk ÖZLÜ
Bakan

Ek:
Cevabi yazı (3 sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA ALİ BALBAY'IN

7-13426 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Fransa Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi'nin (CNRS) gerçekleştirdiği 24-25 Nisan 2017 tarihindeki bilimsel konseyde Fransız bilim insanları üç öneriyi onayladılar. Bu önerilerden birisi Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Kurumu (TÜBİTAK) ile olan işbirliği anlaşmalarının gözden geçirilmesi talebi olmuştur. CNRS'ten TÜBİTAK'la olan işbirliği anlaşmalarının gözden geçirilmesi talebi oybirliği ile kabul edilmiştir. Kurum tarafından yapılan açıklamada, "bilim insanlarının siyasi tasfiyesine" dikkat çekilerek oybirliği ile ilişkileri dondurma kararı alındığı paylaşılmıştır.

Ayrıca Fransız bilim insanlarının "siyasi tasfiye yapılıyor" diyerek eleştirdiği TÜBİTAK son dönemde kamuoyunun dikkatini çeken bazı proje ve yarışmalarla gündeme gelmişti.

O projelerden bazıları şöyleydi:

- Tebessüm ve selamın temiz dünyalara etkisinin araştırılması.
- EKG önlüğü ile mahremiyeti korumak.
- Milli karakterlerin çocuk ve gençlerin oyun ve kırtasiye objelerine yerleştirilmesi ile rol model alınmasını sağlamak.

Bu bağlamda:

Soru 1- Fransız bilim insanları tarafından alınan böyle bir karar kurumumuza tebliğ edilmiş midir? Bu durum bilim ve teknolojiye dünya ülkelerinden soyutlandığımız anlamına gelmez mi?

Soru 2- CNRS hangi uygulamalar nedeniyle bilim insanlarının tasfiye edildiği tespitine varmıştır? TÜBİTAK olarak Fransız kuruluşuna tepkimiz ne olmuştur?

Cevap 1-2- Bu durum CNRS veya herhangi bir başka Fransız kuruluşu tarafından TÜBİTAK'a resmi olarak tebliğ edilmediği gibi, Fransa Büyükelçiliğinden alınan bir e-postada, önerinin CNRS Bilimsel Kurulu tarafından yapıldığı ancak yönetim kurulu tarafından onaylanmadığı ve CNRS tarafından da karar bağlanmadığı belirtilmiştir.

Fransa bilimsel ve teknolojik araştırma kuruluşları ile TÜBİTAK arasında 3 işbirliği programı mevcut olup Fransa Bilimsel Araştırma Ulusal Merkezi (Centre National de la Recherche Scientifique-CNRS) ile olan bahse konu program 2014 yılından beri CNRS kuruluşunun

bütçe sıkıntısı sebebiyle aktif değildir. Hâlihazırda diğer 2 program ise aktif bir şekilde devam etmektedir.

Öte yandan TÜBİTAK'ta, bilim insanlarımızın tasfiye edilmesi gibi bir husus kesinlikle söz konusu değildir. Yalnızca, 15 Temmuz 2016 tarihi itibarıyla Ülkemizin içerisinde bulunduğu fevkalade durum ve bu durum neticesinde ortaya çıkan güvenlik gerekçeleri ile Olağanüstü Hal kapsamında alınacak tedbirler çerçevesinde çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) uyarınca ve de 4857 sayılı İş Kanununun 25. Madde hükmü gereğince bazı işten çıkarmalar gerçekleşmiştir.

Soru 3- TÜBİTAK ile dünyanın hangi ülkeleri arasında hangi alanlarda işbirliği anlaşmalarımız mevcuttur? İşbirliği anlaşmasını iptal eden veya donduran başka ülkeler var mı?

Cevap 3- Bakanlığımız ilgili kuruluşu TÜBİTAK tarafından günümüze kadar 45 ülke ile imzalanan 56 ikili işbirliği anlaşması kapsamında ikili işbirliği faaliyetlerine devam edilmekte olup, bu çerçevede ortak çağrılar açılmakta, karşılıklı mutabakatla seçilen öncelikli alanlarda bilimsel çalıştaylar düzenlenmekte ve bilimsel işbirliğini güçlendirme amaçlı bilim insanı ziyaretleri desteklenmektedir. TÜBİTAK'ın mevcut uluslararası işbirliklerine ilişkin detaylı bilgiye <http://www.ufuk2020.org.tr/> adresinden ulaşılabilir.

Bu kapsamda, son yıllarda ivme kazandırılan, proje yürütme esasına dayalı mevcut işbirlikleri kapsamında 2014 yılında ABD, Almanya, Azerbaycan, Belarus, Bulgaristan, Belçika, Çekya, Fransa, Fas, Hindistan, İngiltere, Japonya, Karadağ, Güney Kore, Moğolistan, Portekiz, Rusya, Slovakya, Slovakya (Tematik), Slovenya, Tunus, Ukrayna olmak üzere 22 ortak proje çağrısı açılmıştır.

2015 yılında Arnavutluk, Kırgızistan, Fransa (Bosphorus), Polonya, Slovakya, İngiltere (Akademik Ziyaret Desteği), Güney Kore, Japonya, Meksika, Pakistan, Rusya, Fransa (ANR), İngiltere (British Council), Slovenya, İtalya, ABD (NIH) ve Macaristan ve iki farklı EUREKA ortak çağrısı olmak üzere 19 çağrı açılmıştır.

Öte yandan 2016 yılında ABD (NSF), ABD (NIH), Pakistan, Fransa, Polonya, Çekya, Slovenya, İngiltere (British Council), İngiltere (RCUK), Gürcistan, Japonya, Slovakya, Kore ve Fas ile olmak üzere 14; 2017 yılının Mayıs ayına kadar olan bölümünde ise Kore, Tunus, Fransa ve ABD ile 5 ayrı ortak proje başvuru çağrısı açılmış bulunmaktadır.

Bu arada TÜBİTAK, diğer ülkelerde bulunan muadili kuruluşlar ile imzalanmış olan işbirliği protokollerinde sadece akademik değil, aynı zamanda sanayi kuruluşlarına yönelik ortak Ar-Ge faaliyetlerinin yürütülmesini de önemli bir hedef olarak belirlemiştir.

Bu amaçla, 1985 yılında Ülkemizin de kurucuları arasında yer aldığı, özel sektörün uluslararası nitelikte araştırma ve inovasyon projelerini destekleyen EUREKA Programı kapsamındaki uluslararası işbirliği faaliyetlerinde de gözle görülür bir seviyede artış olmuştur.

İspanya, Şili, Arjantin ve Avusturya ile ortak çağrılar açılmış; Hollanda, Avusturya ve İspanya'ya firma heyet ziyaretleri düzenlenmiştir. Temmuz 2016 tarihi itibariyle tamamlanan İsveç EUREKA Dönem Başkanlığı kapsamında Türkiye, 43 ülke arasında en fazla proje üreten 7. ülke olmayı başarmıştır.

Son olarak, TÜBİTAK ile yapmış olduğu işbirliği anlaşmasını iptal eden veya donduran herhangi bir ülke bulunmamaktadır.

Soru 4- Kurumun uyguladığı proje ve yarışma örneklerinin ülkemizin bilim, teknoloji, araştırma, geliştirme bakımından gelişmesine etkileri nelerdir?

Soru 5- TÜBİTAK bilginin, bilimin, araştırmanın ve aklın adı iken son yıllardaki kimi kumpaslara, yargı üzerinden intikam almaya kalkışanlara alet olan kurum konumuna nasıl getirildi? Bu değişimin sorumluları kimlerdir?

Cevap 4-5- Bilim ve Toplum Projeleri, bilginin toplum ile buluşturulmasını ve yaygınlaştırılmasını, bunu yaparken de bilginin mümkün olduğunca görselleştirilerek, etkileşimli uygulamalarla anlaşılır bir biçimde aktarılmasını amaçlar. Bu projelerde; katılımcılara olabildiğince fazla bilgi aktarılması değil, katılımcıların basit bilimsel olguları fark etmeleri sağlanarak, merak duygularının, araştırma, sorgulama ve öğrenme isteklerinin tetiklenmesi amaçlanır. Projelerde aşağıdaki kazanımların sağlanması hedeflenmektedir.

**Olay ve olguların bilimsel bakış açısıyla anlaşılmasını desteklemek,*

** Katılımcıları izleyici ve dinleyici konumundan çıkarıp, aktif görevler vererek onları "yapan yaşayan" konumuna getirmek, bu yolla anlamlı öğrenmeyi sağlamak,*

** Farklı konularda gerçekleştirilen gözlem ve uygulamalarla disiplinlerarası bir bakış açısı kazandırmak,*

** Disiplinlerarası bakış açısını kullanarak problemlere çözüm üretmek,*

** Etkileşimli uygulamalarla, katılımcıların bilime bakış açısının olumlu yönde gelişmesine katkıda bulunmak.*

Bu çerçevede TÜBİTAK ülkemizde bilginin, bilimin, araştırmanın ve aklın adı olmaya devam etmektedir.